

Euroopan vakausmekanismin (EVM) vuosikertomus ja Euroopan rahoitusvakausvälineen (ERVV) tilinpäätös vuodelta 2024

Kokous

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Eduskunnan tarkastusvaliokunta on lausunnoissaan valtiovarainvaliokunnalle (TrVL 5/2012 vp – HE 34/2012 vp) ja suurelle valiokunnalle (TrVL 2/2012 vp – E 1/2012 vp) käsitellyt mm. Euroopan rahoitusvakausvälineen (ERVV) ja Euroopan vakausmekanismin (EVM) vuosikertomusten ja tilinpäätösten käsittelyä eduskunnassa. Eduskunnan tarkastusvaliokunta on mietinnössään (TrVM 2/2013 vp) pitänyt tarpeellisenä, että eduskunta saa käsiteltäväkseen EVM:n vuosikertomuksen sekä EVM:n tilintarkastuslautakunnan vuotuisen kertomuksen mahdollisimman pian niiden julkistamisen jälkeen. Valiokunta on pitänyt tarpeellisenä vastaavan menettelyn soveltamista myös ERVV:n osalta.

EVM:n hallintoneuvoston vuosikokous hyväksyi 19.6.2025 EVM:n vuosikertomuksen tilinpäätöksineen varainhoitovuodelta 2024. Lisäksi ERVV:n yhtiökokous hyväksyi 25.6.2025 ERVV:n tilinpäätöksen, johdon kertomuksen ja tilintarkastajan kertomuksen varainhoitovuodelta 2024.

Suomen kanta

Suomella ei ole huomautettavaa EVM:n vuosikertomuksen osalta. Asiakirja on laadittu ammattimaisesti ja sen sisältämä tilinpäätös EVM-sopimuksen ja EU-lainsäädännön mukaisesti. Lisäksi sekä ulkoiset tilintarkastajat että EVM:n tilintarkastuslautakunta arvioivat EVM:n tilinpäätöksen olevan todenmukainen. Vastaavasti myöskään ERVV:n vuosikertomuksen osalta Suomella ei ole huomautettavaa.

Pääasiallinen sisältö

Vakauteen kohdistuvista riskeistä euroalueella ja EVM/ERVV:n rahoitustukea saaneissa maissa

Maailmantalouden näkymiä kalvaa Yhdysvaltojen kauppapoliittisten toimien aiheuttama epävarmuus. Poukkoileva tullipolitiikka on jo aiheuttanut muutoksia kansainvälisissä kauppavirroissa. Euroalueella epävarmuus Yhdysvaltojen tullipolitiikasta haittaa orastavaa elpymistä. Geopoliittisten jännitteiden kärjistyminen uhkaa näkymiä, mutta toisaalta markkinoiden reaktiot jännitteisiin ovat maltillistuneet.

Euroalueen kasvunäkymät ovat varovaisen myönteiset reaalityulojen elpyessä, mutta kauppasodan uhka aiheuttaa epävarmuutta. Toisaalta ennustekuvaa vahvistaa teollisuuden näkymien hienoinen koheneminen. Heikko kuluttajien luottamus hidastaa yksityisen kulutuksen elpymistä. Toisaalta mm. Saksan mittavat panostukset puolustukseen ja infrastruktuuriin vahvistavat investointeja.

Rahoitusmarkkinoiden tilannetta kuvaa jonkinasteinen sopeutuminen epävarmuuteen ja politiikkaan liittyvään ailahtelevaisuuteen. Osakemarkkinoiden reaktiot näihin ovat maltillistuneet. Toisaalta Yhdysvalloissa samanaikainen valtionlainojen korkojen nousu ja dollarin heikentyminen kuvaavat epäluottamuksen kasvua. Euroopassa sen sijaan riskit valtionlainamarkkinoilla ovat laantuneet. Myös lyhyiden korkojen odotetaan laskevan jonkin aikaa.

Euroopan finanssiala osoitti viime vuonna vahvaa kestävyyttä pankkien pysyessä hyvin pääomitettuina ja kannattavina, mutta omaisuuserien laatu alkoi heikentyä joissakin maissa ja sektoreilla. Julkinen talous euroalueen maissa on vakautuvalla uralla, mutta valtionvelka on edelleen korkealla tasolla.

EVM/ERVV:n rahoitustukea saaneissa maissa **Kreikassa** talous kehittyi suotuisasti haastavasta ulkoisesta tilanteesta huolimatta. Kasvu oli vankkaa, työttömyys ja julkinen velka laskivat edelleen, ja perusjäämä saavutti huomattavan ylijäämän. Kreikan valtionvelan korkomarginaali laski alimmalle tasolle sitten finanssikriisin, ja kaikki suurimmat luottoluokituslaitokset antoivat Kreikalle investointikelpoisen luokituksen. Uudistusvauhdin ylläpitäminen on ratkaisevan tärkeää pitkäaikaisten kasvun esteiden voittamiseksi.

Portugalin talouskasvu ylitti jälleen euroalueen keskiarvon vuonna 2024. Julkinen budjetti pysyi ylijäämäisenä vahvan yritysveronkannon tukemana, ja julkinen velka suhteessa BKT:hen laski edelleen 97,7 prosentista vuonna 2023 94,9 prosenttiin vuonna 2024. Portugalilaisten pankkien kannattavuus oli ennätyksellisen hyvä ja lainakanta oli laadukas. Julkinen velka on vahvassa laskusuunnassa, mutta edelleen korkea, ja alhainen tuottavuus ja ikääntyvä väestö uhkaavat olla rakenteellisia haasteita velan kestävyydelle keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.

Irlannin talous kasvoi vuonna 2024 ulkomaalaisomisteisten monikansallisten yritysten odotettua paremman suorituskyvyn ansiosta. Finanssipolitiikassa kirjattiin suuri budjettilyijäämä, joka johtui yhtiöverosta saaduista odottamattomista tuloista ja kertaluonteisista eristä. Irlantilaisten pankkien taloudellinen tilanne pysyi vakaana, ja sitä

vahvasti vahva kannattavuus vuoden aikana. **Espanjan** talous säilytti vankan vauhtinsa vahvan kulutuksen, kestävien työmarkkinoiden sekä matkailun ja muiden kuin matkailupalvelujen viennin vankan vaikutuksen ansiosta. Vahva nimelliskasvu tuki julkista taloutta. **Kyproksen** talous pysyi vahvana ja jatkoi kasvuaan vuonna 2024. Kasvaneet tulot ja kohtuullinen kulutus johtivat euroalueen suurimpaan perusylijäämään, mikä vähensi entisestään julkista velkaa. Ensimmäistä kertaa sitten vuoden 2013 kaikki suurimmat luottoluokituslaitokset antoivat Kyprokselle investointikelpoisen luokituksen. Pankkisektori jatkoi vahvaa suorituskyykyään vuosina 2023–2024 ja säilytti ennätyksellisen kannattavuuden.

Yhteenvedon voidaan todeta, että EVM/ERVV:n rahoitustukilainojen takaisinmaksuun kohdistuvia akuutteja huolia ei tällä hetkellä ole.

EVM:n vuosikertomus ja tilintarkastuslautakunnan kertomus

EVM:stä ei tilikaudella 2024 ollut käynnissä rahoitustukiohjelmia. **Espanja** suoritti joulukuussa 2024 lyhennyksen EVM-lainastaan, noin 4,5 miljardia euroa. Espanja on maksanut saamastaan 41,3 miljardin euron rahoitustuesta takaisin yhteensä 29,4 miljardia euroa, josta 17,6 miljardia euroa etuajassa. Tilikauden lopussa 31.12.2024 **EVM:n maksamaa rahoitustukea oli Espanjan, Kyproksen ja Kreikan ohjelmissa yhteensä noin 77,9 miljardia euroa, kun sitä vuotta aiemmin oli 82,6 miljardia euroa.**

Tilikauden lopussa EVM:n taseen loppusumma laski hieman 806,5 miljardiin euroon. EVM:n vapaa lainakapasiteetti oli 428 miljardia euroa vuonna 2024. Tilikauden voitto kasvoi merkittävästi aiemmista vuosista 1,79 miljardiin euroon, kun se vuoden 2023 osalta oli noin 321 miljoonaa euroa. Voitoista siirrettiin 1,785 miljardia euroa vararahastoon sekä 3,4 miljoonaa euroa aiemmin sovitun mukaisesti uuden pääkonttorin rakentamisrahastoon. Tilikauden tuloksen merkittävä kohentuminen aiempiin vuosiin verrattuna oli seurausta aiempaa suuremmista maksetun pääoman sijoitustuotoista. Vararahaston koko oli vuoden lopussa noin 3,5 miljardia euroa. Operatiiviset hallintokulut olivat 98,8 miljoonaa euroa ja EVM:n henkilöstön määrä pysyi ennallaan verrattuna vuoden 2023 lopun tilanteeseen ja oli 230 henkeä.

EVM:n oma pääoma oli tilikauden 2024 lopussa 713,7 miljardia euroa, josta valtaosan muodostaa 627,5 miljardin euron vaadittaessa maksettava pääomaosuus. Pääoman määrä kasvoi edellisen vuoden 711,2 miljardista eurosta selittävät vararahaston kasvu, käyvän arvon rahaston muutokset sekä tilikauden voiton kohentuminen.

Tilintarkastuslautakunta toteaa kertomuksessaan, ettei näe syitä, joiden vuoksi hallintoneuvosto ei voisi hyväksyä tilinpäätöstä. Ulkoinen tilintarkastaja toteaa kertomuksessaan, että se on saanut tilintarkastusta varten riittävät tiedot EVM:n taloudellisesta asemasta. Tilintarkastajan mukaan tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EVM:n taloudellisesta tilasta ja että tilinpäätös on laadittu EU:n tilintarkastusdirektiivien mukaisesti.

ERVV:n tilinpäätös, johdon kertomus ja tilintarkastuskertomus

ERVV:n tilikauden voitto vuodelta 2024 oli 117,0 miljoonaa euroa, kun tilikaudella 2023 voittoa oli syntynyt yhteensä 129,4 miljoonaa euroa. ERVV:n toiminnan tulot olivat 151,6

miljoonaa euroa ja toimintakustannukset 34,7 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos supistui hieman edelliseen vuoteen verrattuna, noin 12,4 miljoonalla eurolla, johtuen kohonneista rahoituskustannuksista.

ERVV:n yhtiökokous päätti kokouksessaan 25.6.2025 siirtää vuoden 2024 tilikauden voiton aiempien tilikausien pidätettyihin voittovaroihin. Aiempien tilikausien voittovaroja oli vuoden 2024 lopussa yhteensä 847 miljoonaa euroa. ERVV:n pääoma oli 2024 yhteensä 995,6 miljoonaa euroa, josta 28,5 miljoonaa euroa osakepääomaa. Suomi on luopunut osana Kreikalta saamaansa vakuusjärjestelyä oikeudestaan mahdollisiin ERVV:n maksamiin osinkoihin. ERVV ei ole koskaan maksanut osinkoa.

ERVV:n tase supistui hieman 188,7 miljardiin euroon vuonna 2024 (191,9 miljardia euroa vuonna 2023), mihin vaikutti eniten käteispuskurin supistuminen 3,1 miljardilla eurolla. **Kreikalle, Portugalille ja Irlannille maksettujen lainojen määrä pysyi nettomääräisesti lähes ennallaan 186,4 miljardissa eurossa**, kun huomioidaan myös Kreikalle maksettujen lainojen pääomitettavat korot, joita on yhteensä päämitettu noin 14,9 miljardia euroa. Lainojen nimellinen kokonaismäärä oli vuoden lopussa 171,2 miljardia euroa. ERVV:n toiminta koostui vuonna 2024 pääasiassa pitkäaikaisten velkakirjojen liikkeeseenlaskuista, joita tehtiin noin 20 miljardilla eurolla. ERVV:stä ei myönnetä enää uusia rahoitustukiohjelmiä.

Ulkoinen tilintarkastaja toteaa kertomuksessaan, että se on saanut tilintarkastusta varten riittävät tiedot. Tilintarkastajan mukaan tilinpäätös antaa oikean kuvan ERVV:n taloudellisesta tilasta ja että tilinpäätös on laadittu EU:n tilintarkastusdirektiivien mukaisesti.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

EVM:n perustamisesta laaditun sopimuksen 30 artikla ja EVM:n ohjesäännön 24 artikla.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö

Eduskuntakäsittely

-

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Tässä kirjelmässä kuvattu asiakirjakokonaisuus on luonteeltaan aiempaa toimintaa kuvaava eikä Suomelle aiheudu sen hyväksymisestä taloudellisia vaikutuksia. EVM ja ERVV ovat kuitenkin valtiontaloudellisesti merkittäviä Suomelle. Suomen valtiontalouden näkökulmasta riskit liittyvät lähinnä ERVV:n varainhankinnalle myönnettyihin takauksiin ja EVM:n vaadittaessa maksettavaan pääomaan ja jo maksettuun pääomaan.

ERVV:n helmikuussa 2012 hyväksytyn varainhankintaohjelman 241 miljardin euron määrästä oli kesäkuun 2025 lopun tilanteen mukaan käytössä noin 191,7 miljardia euroa Kreikan, Portugalin ja Irlannin sopeutusohjelmien rahoitusta varten. Suomen takausvastuu käytössä olevasta määrästä oli 30.6.2025 ERVV:n velkakirjakannan pääomat, korot ja käytössä oleva ylitakaussuus huomioiden noin 6,81 miljardia euroa. Ilman ylitakausta takausvastuu oli noin 4,27 miljardia euroa.

ERVV ei myönnä enää uusia lainoja, mutta sen varainhankintaohjelmaa kasvattavat lähivuosina Kreikan rahoitustuen lainapääomaan lisättävät korot ennen kuin lainapääoman lyhennykset alkavat täysimääräisesti. Kreikka jatkoi takaisinmaksu-aikataulun mukaisia ERVV-lainojen lyhennyksiä vuonna 2024, suuruudeltaan 1,7 miljardia euroa.

Kaikki euromaiden rahoitustukiohjelmat (EVM, ERVV, kahdenväliset lainat, Euroopan rahoituksenvakautusmekanismi ERM) huomioiden rahoitustukilainojen ajantasainen kokonaissaldo on noin 326 miljardia euroa. Suomen laskennallinen osuus näistä lainoista on noin 5,99 miljardia euroa, joka heijastelee mahdollista enimmäistappion määrää. Euromailla ei ole enää lainoja Kansainvälisestä valuuttarahastosta (IMF). Suomen vastuita Kreikan ERVV-lainoista ja Espanjan EVM-lainoista rajaavat yhteensä 1,25 miljardin euron vakuusjärjestelyt.

Suurin yksittäinen rahoitustukilaina on Kreikalle maksettu, vuoden lopun nimellisarvoltaan 127,4 mrd. euron ERVV-laina. Suomen laskennallinen osuus Kreikan ERVV-lainoista on noin 2,46 miljardia euroa. Suomen Kreikka-vakuusjärjestely suojaa osaltaan Suomen valtiota lainan takaisinmaksun riskeiltä. Vakuusjärjestelyn arvo oli kesäkuun 2025 lopussa noin 0,95 miljardia euroa.

Suomi maksoi noin 1,43 miljardin euron osuutensa EVM:n maksetusta osakepääomasta lokakuussa 2012 kertaeränä. Maksettu pääomaosuus ei ole vastuusitoumus, vaan se luetaan Suomen valtion omaisuuseräksi. Suomen osuus EVM:n vaadittaessa maksettavasta pääomasta (11,11 miljardia euroa) on sen sijaan Suomelle vastuusitoumus. EVM:n yksittäiset rahoitustukipäätökset eivät lisää suoraan Suomen vastuita, mutta ne lisäävät osaltaan EVM:n taseriskejä ja siten epäsuorasti myös Suomen valtion taloudellisia riskejä.

Euroopan vakauserämekanismin pääoma-avaimen mukauttaminen

Kroatian liittyminen vuoden 2023 alusta yhteisvaluutta euroon merkitsi samalla maan hakeutumista EVM:n jäseneksi. EVM:n hallintoneuvosto hyväksyi kokouksessaan 5.12.2022 Kroatian jäsenyyden ja sen edellyttämät muutokset EVM:n pääomaosuuksiin. Jotta Kroatian jäsenyys voitiin toteuttaa nopeasti, EVM:n hallintoneuvosto päätti olla mukauttamatta EVM:n muiden jäsenten pääomaosuuksien jakoperustetta vastaamaan Euroopan keskuspankin (EKP) voimassa olevaa pääoma-avaimen jakoperustetta. Valtioneuvosto antoi Kroatian liittymisestä eduskunnalle kirjelmän U 86/2022 vp.

EVM:n jäsenten osuudet pääomasta perustuvat EVM-sopimuksen 11 artiklan 1 kohdan mukaan EKP:n pääoma-avaimen jakoperusteeseen. Sopimuksen 11 artiklan 3 kohdan mukaan jakoperustetta on mukautettava, kun EVM:iin liittyy uusi jäsen. Hallintoneuvoston vuonna 2022 tekemän päätöksen perusteella Kroatian osuus EVM:n

pääomasta perustuu EKP:n vuonna 2020 hyväksytyyn pääoma-avaimeen. Muiden jäsenten suhteelliset osuudet peruspääomasta pienenevät vastaavasti, mutta keskinäiset jakoperusteet perustuvat edelleen jo käytöstä poistuneeseen vuoden 2009 EKP:n pääoma-avaimeen, missä Kroatia ei ollut mukana. EKP:llä on voimassa aina vain yksi pääoma-avain. EKP:n pääoman jakoperuste määräytyy teknisenä laskutoimituksena jäsenvaltion väkiluvun ja bruttokansantuotteen mukaan.

Suomen hyväksymän EVM:n hallintoneuvoston päätöksen mukaisesti ja valtioneuvoston kirjelmässä U 86/2022 vp hyväksytty toimintalinja oli, että lisäpääoman maksaminen tulee mahdolliseksi ajankohtaiseksi vuonna 2026, jos silloin voimassa oleva EKP:n pääoma-avain edelleen johtaa siihen, että EVM:n mukautettu pääoman jakoperuste lisää Suomen pääomaosuutta.

Nykyisten laskelmien mukaan pääomaosuuksien päivitys merkitsee sitä, että Suomi joutuu merkitsemään 404,1 miljoonaa euroa lisää EVM:n pääomaa. Tästä 46,19 miljoonaa euroa olisi maksettua pääomaa eli tämä synnyttäisi vastaavan määrärahatarpeen vuosille 2026–2027. Jos hallintoneuvosto pitää voimassa vuoden 2022 päätöksensä ja hyväksyy talous- ja rahoituskomitean esityksen maksatusten toteutusaikatauluksi, **Suomen osalta tämä merkitsisi kahta 23,08 miljoonan maksuerää sekä vuonna 2026 että vuonna 2027.** Luvut ovat hieman pienemmät verrattuna vuonna 2022 tehtyyn arvioon, jolloin Suomen osuus olisi ollut yhteensä noin 50 miljoonaa euroa. Asia tulee EVM:n hallintoneuvoston, jossa Suomea edustaa valtiovarainministeri, päätettäväksi todennäköisesti marraskuussa 2025.

Suomen maksetun pääoman määrä nousisi nykyisestä 1 433 miljoonasta eurosta 1 480 miljoonaan euroon. Suomen osuus EVM:n kokonaispääomasta nousisi vastaavasti 12 544 milj. eurosta 12 948 milj. euroon eli noin 3,2 %. Suomen suhteellinen osuus pääomasta nousisi nykyisestä 1,7706 %:sta 1,8253 %:iin kun mukaan lasketaan vuodenvaihteessa tapahtuva Latvian kasvava osuus pääomasta sille myönnetyn väliaikaisen korjauksen päättyessä.

EU:n talous- ja rahoitusasioiden neuvosto hyväksyi 8.7.2025 neuvoston päätöksen euron käyttöön otosta Bulgariassa 1. tammikuuta 2026. Tämän myötä Bulgaria tulee liittymään myös EVM:n jäseneksi ja merkitsemään oman osuutensa EVM:n pääomasta. Tämä vaikuttaa Suomen osuuteen kokonaispääomasta, mutta ei johda uusin maksuvelvoitteisiin Suomelle samaan tapaan kuin edellä käsitelty pääoma-avaimen saattaminen ajan tasalle.

EVM-sopimuksen muuttaminen ja ratifioinnin viivästyminen

Joulukuussa 2017 euromaiden päämiehet antoivat euromaiden valtiovarainministereistä koostuvalle euroryhmälle mandaatin keskustella EVM:n kehittämisestä osana talous- ja rahaliiton syventämistä. Euroryhmä saavutti marraskuussa 2020 sovun EVM-sopimuksen muuttamisesta ja euroalueen jäsenvaltiot allekirjoittivat muutossopimuksen tammihelmikuussa 2021. Valtioneuvosto antoi kesäkuussa 2021 hallituksen esityksen (HE 99/2021 vp) eduskunnalle EVM:stä tehdyn sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi. Eduskunta hyväksyi (EV 155/2021 vp) marraskuussa 2021 muutetun sopimuksen sekä lain, jolla saatetaan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset. Muutettu sopimus tulee voimaan, kun kaikki euroalueen jäsenmaat ovat tallettaneet ratifioimis- tai

hyväksymiskirjat.

Italia on ainoa maa, joka ei ole elokuuhun 2025 mennessä ratifioinut muutettua EVM-sopimusta. Italiassa ratifiointia on viivästyttänyt sisäpoliittinen vastustus, myös eräiden hallituspuolueiden taholta.

EVM-sopimukseen tehtävillä muutoksilla vahvistetaan mm. velan kestävyysvaatimusta EVM-tuen ehtona ja parannetaan velkakestävyysvaatimusten luotettavuuden arvioinnin edellytyksiä. Velkajärjestelyjen edellytyksiä kehitetään euroalueella ottamalla euromaiden velkakirjoissa käyttöön vahvistetut yhteistoimintalausekkeet. Lisäksi EVM:lle annetaan valtuudet arvioida jäsenvaltioiden talouteen ja rahoitusjärjestelmään kohdistuvia uhkia ja EVM:n ennakollisten välineiden ehtoja muutetaan euroryhmän vuonna 2019 sopimalla tavalla. EVM voi myös tarjota pankkien yhteiselle kriisinratkaisurahastolle yhteisen varautumisjärjestelyn, joka on osa pankkiunionin viimeistelyä. Samalla riskipitoinen pankkien suora pääomitusväline tulee poistumaan EVM:n tukivälineistä.

Yhteenveto EU-jäsenyyteen liittyvistä pääasiallisista vastuista

Alla olevassa taulukossa on esitetty merkittävimmät EU-jäsenyyteen liittyvät vastuut ja sitoumukset sekä kertaluonteiset EU-tason toimet koronavirukseen vastaamiseksi. Hallituksen vuosikertomuksessa K1/2025 vp eritellään kattavasti valtion taloudelliset vastuut ja sitoumukset.

Koronavirukseen liittyvistä toimista suurimman eli Next Generation EU:n eli NGEU:n alaisen RRF-välineen avustuksia oli heinäkuun alkuun mennessä maksettu 206,4 miljardia euroa ja lainoja 111,2 miljardia euroa. EU:lla oli kesäkuun lopussa liikkeeseenlaskettuja velkakirjoja yhteensä 662 mrd. euroa, josta 66 % liittyi NGEU-sitoumusten rahoittamiseen, 17 % SURE-ohjelman rahoittamiseen, 7 % ERVM-rahoitustukeen ja yhteensä noin 10 % makrotaloudellisen avun rahoittamiseen lähialueen maille, kuten Ukrainalle.

Summat miljardia euroa	Vaadittaessa maksettava pääoma	Takaus-/takuvastuu, laskennallinen vastuu	Maksut (arvio)
EVM	11,1		
ERVV		6,8	
Euroopan investointipankki EIP	3,4		
EU:n monivuotinen rahoituskehys 2021-27			16,7
Kertaluonteiset koronavirukseen liittyvät toimet			
EU:n elpymisväline (laina ja avustus)		6,1	6,6 (v. 2028-58)
SURE (valtioneuvosto)		0,4 (käytössä 98 %)	

EIP takuurahasto (valtioneuvosto)		0,4 (käytössä 95 %)	2025 TA varattu 10,76 milj. euroa
--------------------------------------	--	------------------------	---

Taulukko 1. Merkittävimmät EU-jäsenyyteen liittyvät vastuut ja sitoumukset sekä kertaluonteiset EU-tason toimet (tilanne 30.6.2025 tai viimeisimmät tiedot)

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Eduskunnan tarkastusvaliokunnan 2013 mietinnön mukaisesti valtioneuvosto raportoi eduskunnalle myös keskeisistä eurojärjestelmään (EKP ja euroalueen kansalliset keskuspankit) liittyvistä riskeistä. Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot toteutetaan hajautetusti. Rahapoliittisissa operaatioissa on lähtökohtana, että riskit ja tuotot jaetaan yhteisesti, jolloin kunkin keskuspankin osuus määräytyy sen pääoma-avaimen mukaisesti. Suomen Pankin pääoma-avain on 1,8165 prosenttia. Omaisuuserien osto-ohjelmaan sisältyvän julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelman ja pandemiaan liittyvän osto-ohjelman valtionvelkakirjojen sekä valtiosidonnaisten velkakirjojen riskit kukin keskuspankki kantaa itse.

Rahapolitiikan vakuudellisten lainaoperaatioiden toteuttamisen lisäksi eurojärjestelmä on ostanut velkapapereita vuonna 2015 alkaneessa omaisuuserien APP-osto-ohjelmassa (engl. Asset purchase programme), joka sisälsi myös julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelman (PSPP). Netto-ostot APP-ohjelmassa päättyivät kesällä 2022. Heinäkuusta 2023 alkaen APP-ohjelman erääntymisiä ei ole enää uudelleensijoitettu.

EKP otti koronapandemian vaikutusten torjumiseksi käyttöön yksityisen ja julkisen sektorin arvopapereiden PEPP-osto-ohjelman (engl. Pandemic emergency purchase programme). PEPP-ohjelma kattoi samat omaisuusluokat kuin APP-ohjelma. PEPP-ohjelmassa hankittujen arvopapereiden erääntymisiä ei ole vuoden 2024 lopusta alkaen enää sijoitettu uudelleen.

Suomen Pankilla oli 25.7.2025 taseessaan (arvostamaton) PSPP-ohjelmassa ostettuja valtioiden ja valtiosidonnaisten laitosten velkakirjoja 30,5 miljardia euroa, monikansallisten laitosten liikkeeseen laskemia velkakirjoja 1,3 miljardia euroa ja pandemiaan liittyvän PEPP-ohjelman velkakirjoja 22,4 miljardia euroa. Suomen Pankin osto-ohjelmissa ostamat arvopaperit ovat suurimmaksi osaksi Suomen valtion joukkovelkakirjoja. Suomen Pankki kantaa riskit sen omistamista Suomen valtion sekä valtiosidonnaisten laitosten joukkovelkakirjoista. Sen sijaan muiden APP- ja PEPP-ohjelmissa hankittujen rahapoliittisten arvopaperiomistusten riskit on jaettu eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien kesken.

Suomen Pankin mukaan riskeihin varaudutaan huolehtimalla taseen vahvuudesta eli kartuttamalla varauksia tuloksen niin salliessa sekä vähentämällä tarvittaessa rahoitusvarallisuuden riskejä.

Suomen Pankin laajan oman pääoman määrä oli heinäkuun lopussa yhteensä 10,3 miljardia euroa (ilman eläkevarausta). Tästä kanta- ja vararahaston osuus oli 2,9 miljardia euroa, varausten osuus 3,0 miljardia euroa ja arvomuutostilien osuus 4,4 miljardia euroa. Suomen Pankin vuosikertomuksen mukaan varaukset ja pääoma riittävät kattamaan sijoitustoiminnasta aiheutuvat ja rahapoliittisten toimien tunnistetut riskit.

On tärkeää huomioida, että EKP:n neuvoston päättämät toimenpiteet ovat sinänsä olleet omiaan vakauttamaan euroalueen rahoitusjärjestelmää sekä tukemaan talouskasvua ja siten vähentäneet osaltaan tarvetta esimerkiksi EVM:n käytölle. Eurojärjestelmän kokonaisriskejä tulisikin arvioida myös tästä näkökulmasta.

Asiakirjat

EVM:n hyväksytty vuosikertomus 2024
ERVV:n vahvistettu tilinpäätös, johdon kertomus ja tilintarkastajan kertomus vuodelta 2024

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM / KVR, finanssineuvos Martti Salmi, puh. 02955 30194, martti.salmi@gov.fi
VM / KVR, finanssineuvos Jouni Sinivuori, puh. 02955 30463, jouni.sinivuori@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/264/2025

Liitteet ESM Annual Report 2024 (englanniksi)
European Financial Stability Facility (EFSF) Financial Statements, Management Report and Independent Auditor's Report 31 December 2024 (englanniksi)

Viite -